

CERTIFIKACIJA ŠUMA

- konzultacija zainteresiranih strana -

ZAPISNIK

Hrvatske šume su nositelji FSC certifikata za gospodarenje šumama (SA-FM/COC-001212, certifikat vrijedi od 17. 10. 2007 - 16. 10. 2012) kojim su obvezale pridržavati se odredbi međunarodno prihvaćenih standarda u gospodarenju šumama. Jedna od bitnih komponenti standarda jest i konzultacija zainteresiranih strana o svim važnijim pitanjima koje mogu imati utjecaj na prava koje dotična zainteresirana strana zastupa. Hrvatske šume moraju obavještavati zainteresirane strane o svojim aktivnostima, a treba ih angažirati u dijalog oko svih eventualno spornih otvorenih pitanja. Hrvatske šume preko svojih prodržnica to i čine i konzultiraju se sa svojim lokalnim zainteresiranim stranama.

Kao glavni FSC koordinator formirali smo skupinu zainteresiranih strana na razini cijele grupe Hrvatske šume, tj. na razini Hrvatske i u nju smo uključili i vašu organizaciju ili Vas osobno. Ovime vas i pozivamo na uobičajenu konzultativnu radionicu o FSC certifikaciji Hrvatskih šuma.

Radionica se održala u srijedu 18. svibnja 2011. u 10 sati, u Hrvatskom šumarskom društvu u Zagrebu, Trg Mažuranića 11.

Radionici je nazočili 23 osobe (popis u prilogu).

Ratko Matošević, glavni FSC koordinator dao je uvodnu riječ u kojoj je pozdravio nazočne a potom dao pregled aktivnosti u vezi sa certifikacijom u proteklom razdoblju. Osvrnuo se na prošlogodišnji vanjski pregled, koji se dogodio u UŠP Bjelovar, Požega i Vinkovci, a dodatno se u Šumariji Lipovljani održao konzultativni sastanak sa FSC inspektorima na kojemu im je izložena izrazito problematična situacija sa glodavcima, a potom su eksperti Šumarskog fakulteta kroz posebnu studiju obradili i mogućnosti rješavanja problema.

Posljedično ovome, a i zbog drugih detaljno obrazloženih razloga, zatražena su određena izuzeća FSC sustava od kojih je dobiveno tek kratkoročno izuzeće za ovu godinu i to korištenja rodenticida na bazi bromadiolona, odnosno dugoročno na bazi difenacouma. Na zahtjev za izuzećem insekticida nije dobiven odgovor iz FSCa.

Jasna Molc, rukovoditeljica Službe za ekologiju nastavila se na ovaj problem i naglasila da situacija (ne)upotrebe zaštitnih sredstava pričinja velike problem eu svakodnevnom radu. Šume su ugrožene, svako toliko javljaju se nove i nove bolesti, a šumarstvo nema sredstva kojima bi se protiv toga borilo.

S druge strane izrazila je zadovoljstvo prošlogodišnjim stanjem sa šumskim požarima, kojih je bilo izuzetno malo i na malim površinama. Samo 600 ha opožarenih površina sigurno je

rezultat i potrebnih ulaganja u sustav prevencije i protupožarne zaštite.

Darko Pleskalt, stručni suradnik za zaštitu šuma iznio je cjeloviti izvještaj o stanju u šumarstvu a u vezi sa zaštitom šuma. U izvještaju je naglasio značaj pepelnice hrasta koja se tretirala fungicidima, potom problem mrazovca na čak 10500 ha gdje je korišten biološki preparat Match, dok se protiv potkornjaka i mušice situacija znatno popravila samo dosljednijom higijenom radilišta i urednim rokovima isporuke.

Herbicidi i to iz klase glifosfata korišteni su u pripremama staništa na 3500 ha, a od nadležne državne institucije dobili odobrenje i za korištenje 12 t rodenticida. Tu se referenciralo na FSC izuzeće bromadiolona u ovoj godini.

Boris Liović, HŠI

Upozorio da je Tordon zabranjen u FSC zbog perzistentnosti, također je ustanovljeno da Match djeluje na vodene buhe pa će i on uskoro biti zabranjen. Također je naglasio da je izuzeće difenacouma na samo pet godina, pa već treba raditi na iznalaženju alternativnih rješenja.

(Naknadnim uvidom u dokumentaciju ustanovljeno je da Tordon ipak nije na popisu pesticida zabranjenih po FSC standardima)

Mirko Gereci, stručni suradnik za iskorištavanje šuma u Službi za proizvodnju dao je kratak pregled stanja u području operativnih radova u HŠ uz konstataciju da je usprkos krizi obim ulaganja uglavnom zadržan. U biološku obnovu uloženo je 592 Mkn, od čega 58 za razminiranje. Još su velike površine minski zagađenih i sumnjivih šumskih površina pa će potrajati još puno godina ako će na tome raditi samo HŠ svojim financiranjem.

U izgradnju protupožarnih prosjeka uloženo je 35 Mkn i još 12 Mkn u njihovo održavanje. Što se proizvodnje drvne mase tiče svake godine se iz HŠ izvadi bto 5 Mm³ stabala, odnosno proizvede 4,3 Mm³ drvnih proizvoda.

Dubravko Janeš, rukovoditelj Službe za uređivanje šuma predstavio je djelatnost svoje službe koja se brine o 2 Mha državnih šuma raspoređenih u 650 gospodarskih jedinica (gj) a po novome i o 0,6 Mha privatnih šuma u 400 gj. Za sve te gospodarske jedinice uređivači izrađuju elaborate šumsko - gospodarskih planova i to svakih deset godina. Sve te elaborate (projekte) odobrava nadležno ministarstvo a njihovu provedbu kontrolira Državni inspektorat.

Pri izradi osnova provode se brojna vrlo detaljna mjerenja pa su u prošloj godini samo uređivači HŠ premjerali 190000 ha šuma, od čega 5500 ha totalnom izmjerom a ostalo uzorkovanjem. Ukupno su izmjerili 90000 primjernih površina, 100000 visina i 45000 izvrtaka, a provedena su još i brojna dodatna snimanja. Pa tako svakih deset godina već skoro cijelo stoljeće unazad. Sve to su vrhunski podaci i daju se iskoristiti, međutim postaje očito da je njihovo sakupljanje preskupo. Izvjesno je da će se morati pojednostaviti.

U odnosima sa okruženjem često se šumarima spočitava sječa stabala (prekomjerna sječa). No šumari znaju da je ta sječa samo segment, faza u uzgajanju nove šume i da bez nje ne bi bilo obnove. Također, budući su šume na velikim površinama čini se i da su zahvati veliki ali to nije tako. Brojeke govore da se od 2 Mha kojima gospodare HŠ sječe na samo 850000 ha, dakle bitno manje od pola površine. Također se često misli da se na sječi silno zarađuje.

Brojke kazuju da su pozitivne sječine samo na 500000 ha. Sve ostalo još dodatno košta. Problem sušenja šuma. Razni vanjski utjecaji djeluju na šume pa se one suše. Tako se i posao šumara umjesto redovitog gospodarenja svodi na saniranje šteta. Privatne šume. Sa ovom godinom a ukidanjem Šumarske savjetodavne službe su HŠ preuzele nadzor nad gospodarenjem i privatnim šumama. Tu su znatni problemi sa njihovom nedovoljnom uređenošću, manjkavim podacima ali i nedefiniranim odnosima sa vlasnikom. Miniranost šuma. Još su velike površine minirane i trebaju još velika ulaganja. Važno je napomenuti da su svi podaci o šumama javni podaci i dostupni što na internetu, što na brojnim javnim uvidima a u svakom slučaju i po zahtjevu.

PITANJA I RASPRAVA

Jasna Šumanovac, Zelena akcija

Privatne šume su vraćene HŠ. Što to znači?

Janež: Nisu vraćene HŠ već samo HŠ vodi brigu o šumarskim aktivnostima u njima. Inače, Zakon o šumama propisuje da se i za ove šume mora izraditi šumsko-gospodarski program, a pri izradi se mora uvažiti mišljenje vlasnika. Problemi su što je izrada ŠGP počela tek prije tri godine, tako da će biti gotova tek za 7 godina, ako će se uredno financirati. Još veći je problem nesređenost katastra i gruntovnice. Bez obzira nato u ŠGP ulazi samo što je u katastru šuma, kao i ono što se očituje vlasnik. Međutim, ako je u naravi šuma po zakonu o šumama bi trebalo. Dalje, šumarija mora odraditi doznaku i otpremu iz privatnih šuma. Ostalo može vlasnik raditi što hoće - osim devastirati.

Što je sa prenamjenama, izvlaštenjima za golf terene?

Molc: Tu HŠ uopće nisu strana u postupku. Formalni vlasnik državnih šuma je država i ona radi sa svoji vlasništvom što želi. HŠ samo naprave obračun vrijednosti.

Davorin Kapec, HŠD

Da li su privatne šume predmet FSC monitoringa?

Matošević: U Hrvatskoj su certificirane samo državne šume. Privatne šume moraju najprije aplicirati za ulazak u FSC a potom provesti cijelu proceduru ulaska.

Vladimir Hršak, DZZP

Sugerira da se u HCVF uvedu sve šume na području novog Regionalnog parka Mura-Drava koji je proglašen u veljači na 87680 ha i po svim kriterijima ulazi u HCVF2.

Boris Liović, HŠI

Rasadnici se u FSC tretiraju jednako kao i šuma mada se radi o izdvojenim površinama zanemarive površine. Velika je greška što se u njima ne dozvoljava korištenje pesticida jer su oni nužni za proizvodnju. Slična situacija je i sa stovarištima u vezi sa mušicom. Sve je to nepotrebno ekologiziranje.

Matošević: Bilo je već rasprava oko rasadnika. Činjenica je da su rasadnici svoj poseban ekosustav. Po novome FSC razlikuje rasadnike on-site i off-site i drukčije ih tretira, ali za njih i dalje važe FSC kriteriji.

Molc: Također smatra da je to ograničeno gledanje. U rasadicima se izrazito očituje problem monokultura. Sve skupa je u totalnom nesrazmjeru prema poljoprivredi.

Željko Stanković, Plemenita općina Turopolje

POT je sljednik stečevina zemljišnih zajednica čije zemljište je 1947. nacionalizirano i sada se vodi kao državna šuma. Također je i puno pašnjaka ZZ pretvoreno u državne šume. To bi valjalo raščistiti prije denacionalizacije.

POT uzgaja autohtonu pasminu turopoljskih svinja. Predlažu da se kod izrade osnova to uzme u obzir i odrede površine gdje bi se te svinje mogle držati.

Janeš: Što se povrata vlasništva tiče to je državni problem i kad se to riješi zakonski, šumari će to provesti.

Dio tih površina su ugrađene u osnove ali sve se to radi u prekršaju. Moraju se akcije koordinirati i sa drugima - veterinarima, ministarstvima ... Šumari su da se te stvari rješavaju ali samo tamo gdje ima žira a nema obnove šuma. Problem je što su urodi žira slabi, a i takve površine bi trebalo ograđivati što je skupo.

Ana Pavlek, Zelena akcija

Govori kao laik, građanin. Smatra da se treba više novca trošiti u zaštitu i ulaganja u šume jer novca ima. Također misli da bi sječa trebala biti minimalna.

Janeš: Šumama se gospodari u skladu sa zakonom i propisima prema programima gospodarenja koje propisuje vlasnik, tj. država. Šumari to samo provode.

Međutim, šumarska zanosti i struka već stoljeće i po gradi metodologiju gospodarenja šumama i egzaktno je utvrđeno i vrijeme i obim zahvata u šumu a da bi rezultati bili optimalni. Pri tome se ne misli o optimalnoj drvnoj masi već o optimalnom obnavljanju šuma. Drvo je samo nusproizvod i zanemarivo u odnosu na opće koristi šuma, mada bi bilo neracionalno za državnu ekonomiju pa čak i ekologiju da se kao obnovljivi resurs ne koristi. Koliko god se više drva iskoristi kao materijal i energent, toliko manje će se potrošiti neobnovljivim materijala i energenata. I točno toliko CO₂ će se vezati iz atmosfere.

Konkretna situacija na Medvednici je upravo obratna. Premalo se siječe i šuma je prestara i trajno postoji problem sa obnovom tih šuma. Postoji estetski problem što se zahvati događaju na velikim površinama - jer šuma se sama po sebi velika, no i tu u zadnje vrijeme šumari pokušavaju smanjiti površine.

Molc: Problem je što šumari ne ističu u javnost dovoljno što to zapravo rade pa dolazi do nerazumijevanja.

Preskalt: (pojašnjava regularno i preborno gospodarenje šumama)

Goran Krivanek, DZZP

U parkovima prirode je dozvoljeno gospodarenje i to pod nadzorom. Za svaki rad šumari traže uvjete za sam zahvat od Ministarstva kulture, a sve je pod stalnim nadzorom PP.

Goran Škrlac, PP Medvednica

Jasno je da je sva aktivnost po zakonu i planovima i nema prekomjernih sječa. No problem je što sama izvedba radova mora biti urednija i to trebaju riješiti u HŠ.

Marijan Ocvirek, PP Medvednica

Više puta je park upozoravao na te stvari. Činjenica je da to izvode vanjski izvođači koji su licencirani za te radove i koji bi trebali imati stručne ljude za te radove. Problem je što ti ljudi ne postoje i nikada ih nema na terenu, pa zahvatima u zaštićenu prirodu upravljaju sjekači i traktoristi. Redovito se to upozorava na sastancima sa UŠP Zagreb koji se održavaju svaki mjesec.

(Pri FSC nadzoru na konkretnim lokacijama ustanovljene su određene manjkavosti u šumskom redu koje proizlaze iz lošeg odnosa izvođača radova. Međutim stručnjaci Šumarije su svjesni problema i nastoje maksimalno pojačati svoju nazočnost na radilištu. Dakle, ne može se tvrditi da radnici rade bez ikakva nadzora.)

Radionica je završena u 11:50.

Zapisnik priredio: Branko Meštrić

FSC GRUPNA SHEMA HRVATSKE ŠUME D.O.O.

POPIS ZAINTERESIRANIH STRANA (GRUPNA RAZINA)

naziv	odgovorna osoba
1 Državni zavod za zaštitu prirode	Goran Krivanek
2 Državni zavod za zaštitu prirode	Vladimir Hršak
3 Hrvatske šume - Časopis	Goran Vincenc
4 Hrvatske šume d.o.o. - Direkcija	Dubravko Janeš
5 Hrvatske šume d.o.o. - Direkcija	Darko Pleskalt
6 Hrvatske šume d.o.o. - Direkcija	Mirko Gereci
7 Hrvatske šume d.o.o. - Direkcija	Jasna Molc
8 Hrvatski šumarski institut	Boris Liović
9 Hrvatski šumarski institut	Dinka Matošević
10 Hrvatsko šumarsko društvo	Davorin Kapec
11 HŠ Consult d.o.o.	Branko Meštrić
12 HŠ Consult d.o.o.	Ratko Matošević
13 Ministarstvo RRŠVG, Uprava šumarstva	Goran Gregurović
14 Park prirode Medvednica	Goran Škrlec
15 Park prirode Medvednica	Marijan Ocvirek
16 Šumarski fakultet Sveučilišta u Zagrebu	Josip Margaletić
17 Šumarski fakultet Sveučilišta u Zagrebu	Marko Vucelja
18 Šumarski fakultet Sveučilišta u Zagrebu	Linda Bjedov
19 Zelena akcija Zagreb	Jasna Šumanovac
20 Zelena akcija Zagreb	Ana Pavlek
21 Zeleni prsten, JU	Boris Gerešćević
22 Zemljišna zajednica Plemenita općina turopoljska	Josip Jančić
23 Zemljišna zajednica Plemenita općina turopoljska	Željko Stanković